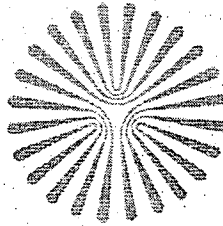

الله اعلم

۱۵۲۷۹۵

دانشگاه پیام نور
پایان نامه
برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته حسابداری

عنوان پایان نامه:

بررسی اثر ساختار مالکیت بر عملکرد قیمت سهام در دوره های بحران بازار سهام

استاد راهنما:

دکتر سید حسن صالح نژاد

استاد مشاور:

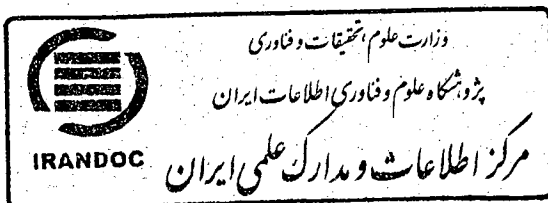
دکتر عبدالکریم مقدم

نگارش:

حمیدرضا دریائی

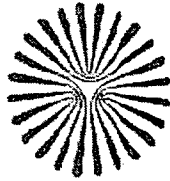
تابستان ۸۹

۱۳۸۹/۱۲/۲۷

۱۵۳۷۶۳

پیوست ج (تصویب پایان نامه)

دانشگاه پیام نور

* بسمه تعالی *

تصویب نامه پایان نامه

نام و نام خانوادگی : آقای حمیدرضا دریایی

رشته : ارشد حسابداری

پایان نامه تحت عنوان : " بررسی اثر ساختار مالکیت بر عملکرد قیمت سهام در دوره های بحران بازار سهام " داوران ارائه گردیده است مورد تأیید می باشد.

تاریخ دفاع : ۱۳۸۹ / ۶ / ۲۱

نمره : ۱۸,۷۵
درجه ارزشیابی : عالی

اعضای هیأت داوران

امضاء	مرتبۀ علمی	هیئت داوران	نام و نام خانوادگی
	استادیار	استاد راهنما	۱- دکتر سید حسن صالح نژاد
	استادیار	استاد مشاور	۲- دکتر عبدالکریم مقدم
	استادیار	استاد داور	۳- دکتر سید محمود موسوی
	مربی	نماینده گروه آموزشی	۴- خانم یاسمن خلیلی

تقدیم به :

دو نعمت زیبای زندگی

پدر و مادر عزیزم

به پاس مهربانی ها و زحمات بی دریغشان

سپاس.....

با حمد و سپاس از خدایی که بيش دانش اندوزی را در وجود من به ودیعه نهاد و همواره مرا در سایه لطف و رحمت بیکرانش یاری نمود.

اکنون که پایان نامه حاضر به اتمام رسید، لازم می دانم از زحمات کلیه اساتید و عزیزانی که در تمامی مراحل تحقیق مرا یاری نمودند کمال قدردانی را به جا آورم.

جناب آقای دکتر صالح نژاد در مقام استاد راهنمای این پایان نامه که حمایت ها و تشویق های ایشان، مرا به ادامه راه دلگرم می نمود و در تمامی مراحل تحقیق مرا از راهنمایی های ارزنده اشان بهره مند نمودند. جناب آقای دکتر مقدم در مقام استاد مشاور که با صبر و حوصله، ادامه راه را برای من هموار نمودند. خانواده عزیزم که مشوق من در تمامی مراحل پایان نامه بوده و دوستان عزیزم که مایه دلگرمی من به ادامه راه بودند.

از خداوند متعال موفقیت روزافزونشان را خواستارم

چکیده

ظهور شرکت های سهامی در جهان صنعتی که از قرن ۱۸ میلادی آغاز شد، بی شک یکی از بزرگترین تحولات اقتصادی و شاید مهمترین عامل پیشرفت صنعتی بشمار می آید. از نتایج این پدیده، جدایی مالکیت از مدیریت، وجود تفاوت طبیعی در تابع مطلوبیت آنها و در نتیجه بوجود آمدن تضاد منافع و به دنبال آن شکل گیری رابطه مالک-نماینده و تئوری نمایندگی است. در روابط نمایندگی، هدف مالکان حداکثرسازی ثروت است و لذا به منظور دستیابی به این هدف بر کار نماینده نظارت می کنند و عملکرد او را مورد ارزیابی قرار می دهند، عملکرد شرکت ها ممکن است تحت تأثیر وقایع خارج از اختیارات مدیریت، مانند بحرانهای اقتصادی قرار گیرد، این چالشها سبب کاهش ارزش سهام در بورس و به دنبال آن از دست رفتن منابع مالی سرمایه گذاران می شود. در راستای حل این معضل، پژوهش های مرتبط با حاکمیت شرکتی، راهکارهایی را برای کاهش اثرات این بحرانها ارائه می کند. یکی از روش های کنترل و حاکمیت شرکتی، تعیین نوع ساختار مالکیت و ترکیب بهینه آن در دوره بحران می باشد. این تحقیق تأثیر ساختار مالکیت بر عملکرد قیمت سهام در دوره بحران را مورد بررسی قرار می دهد. نمونه آماری مورد مطالعه شامل ۱۴۴ شرکت از ۲۸ صنعت مختلف بوده که با استفاده از روش حذف سیستماتیک انتخاب شده اند. شرکتهای مورد بررسی بر حسب نوع مالکیت در دو گروه متمرکز و پراکنده قرار گرفته و مالکیت متمرکز نیز به سه گروه متمرکز شرکتی، دولتی و شبه دولتی تقسیم شد. سپس اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از آزمون های تحلیل واریانس مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج تحلیل آماری نشان می دهد تغییرات قیمت سهام شرکتها در دوره های بحران تحت تأثیر نوع مالکیت و صنعت می باشد. نتایج بررسی اثر متقابل صنعت و ساختار مالکیت نیز نشان می دهد که بین صنعت و ساختار مالکیت اثر متقابل وجود دارد. چکیده نتایج تحقیق به شرح ذیل است:

- بین ساختارهای مالکیت پراکنده، متمرکز شبه دولتی و متمرکز دولتی تفاوت معناداری وجود ندارد.
- بین ساختارمالکیت متمرکزشرکتی با ساختارهای مالکیت پراکنده، متمرکز شبه دولتی و متمرکز دولتی تفاوت معناداری وجود دارد.
- شرکت هایی که بیش از ۵۰٪ مالکیت آن در اختیار دولت است (ساختارمالکیت دولتی) دارای بالاترین میانگین تغییرات قیمت سهام در دوره بحران هستند.

- شرکت هایی که بیش از ۲۰٪ مالکیت آنها در اختیار یک شخصیت حقوقی است (ساختار مالکیت متمرکز شرکتی) دارای کمترین میانگین تغییرات قیمت سهام در دوره بحران هستند.

عنوان

صفحه

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱ مقدمه	۲
۲-۱ بیان مسأله	۲
۳-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق	۳
۴-۱ اهداف تحقیق	۴
۵-۱ سوالات تحقیق	۴
۶-۱ فرضیه های تحقیق	۵
۷-۱ روش تحقیق	۵
۸-۱ روش گردآوری داده ها	۵
۹-۱ جامعه آماری	۶
۱۰-۱ قلمرو تحقیق	۶
۱۱-۱ روش تجزیه و تحلیل داده ها	۶
۱۲-۱ تعریف مفاهیم تحقیق	۷

فصل دوم: ادبیات تحقیق

۱-۲ مقدمه	۱۰
۲-۲ گروه بندی مالکیت و کنترل	۱۱
۳-۲ تعاریف حاکمیت شرکتی	۱۲
۴-۲ چارچوب نظری حاکمیت شرکتی	۱۶
۱-۴-۲ تئوری نمایندگی	۱۷
۲-۴-۲ تئوری هزینه معاملات	۱۹
۳-۴-۲ تئوری هزینه معاملات در برابر تئوری نمایندگی	۲۱
۴-۴-۲ تئوری ذینفعان	۲۱
۵-۴-۲ تئوری ذینفعان در برابر تئوری نمایندگی	۲۳
۵-۲ تاریخچه حاکمیت شرکتی	۲۴
۶-۲ اصول حاکمیت شرکتی	۲۵
۱۱-۶-۲ اصول حاکمیت شرکتی سازمان همکاری و توسعه-آوریل ۲۰۰۴	۲۶
۷-۲ انواع سیستم های حاکمیت شرکتی	۲۷

صفحه	عنوان
۲۸	۱-۷-۲ حاکمیت شرکتی درون سازمانی
۲۹	۲-۷-۲ حاکمیت شرکتی برون سازمانی
۲۹	۸-۲ تفاوت‌های سیستم های حاکمیت شرکتی در جهان
۳۰	۱-۸-۲ ساختار سرمایه شرکتها
۳۰	۲-۸-۲ سیستم هیات مدیره
۳۱	۹-۲ عوامل موثر بر سیستم حاکمیت شرکتی
۳۱	۱-۹-۲ چارچوب های قانونی
۳۲	۲-۹-۲ ساختار مالکیت شرکت
۳۴	۳-۹-۲ سیستم های مالی
۳۵	۴-۹-۲ سایر عوامل
۳۷	۱۰-۲ همگرایی و واگرایی
۳۹	۱۱-۲ بررسی مهمترین عوامل موثر بر قیمت سهام
۳۹	۱-۱۱-۲ عوامل داخلی
۳۹	۱-۱-۱۱-۲ سود هر سهم
۴۰	۲-۱-۱۱-۲ سود تقسیمی هر سهم
۴۰	۳-۱-۱۱-۲ نسبت P/E
۴۲	۲-۱۱-۲ عوامل بیرونی
۴۳	۱۲-۲ مفهوم شاخص سهام
۴۳	۱۳-۲ شاخص های موجود در بورس اوراق بهادار تهران
۴۳	۱-۱۳-۲ شاخص کل قیمت
۴۴	۱-۱-۱۳-۲ موارد تعدیل شاخص کل قیمت
۴۵	۲-۱۳-۲ شاخص صنایع
۴۵	۳-۱۳-۲ شاخص پنجاه شرکت فعالتر
۴۵	۴-۱۳-۲ شاخص قیمت و بازده نقدی
۴۶	۵-۱۳-۲ شاخص بازده نقدی
۴۶	۱۴-۲ بحران در بازار سهام
۴۶	۱-۱۴-۲ تعریف بحران
۴۷	۲-۱۴-۲ بحران مالی
۴۷	۳-۱۴-۲ بحران اقتصادی

صفحه**عنوان**

۴۷	۱-۳-۱۴-۲ عوامل به وجودآورنده بحران اقتصادی
۴۸	۲-۳-۱۴-۲ پیش بینی بحران اقتصادی
۴۸	۳-۳-۱۴-۲ عکس العمل در مقابل بحران اقتصادی
۴۸	۴-۳-۱۴-۲ بازار بورس و بحران اقتصادی
۴۹	۵-۳-۱۴-۲ بحران اقتصادی و سیاست
۴۹	۱۵-۲ بحران مالی آمریکا
۵۰	۱-۱۵-۲ دلایل ظهور بحران
۵۱	۱۶-۲ تاثیرات عمومی بحران مالی
۵۱	۱-۱۶-۲ تاثیر بر موسسات مالی
۵۲	۲-۱۶-۲ تاثیر بر بازار سرمایه کشورها
۵۳	۳-۱۶-۲ تاثیر بر اقتصاد ایران
۵۳	۱۷-۲ بررسی پیشینه تحقیق
۵۳	۱-۱۷-۲ تحقیقات انجام شده در ایران
۵۶	۲-۱۷-۲ تحقیقات انجام شده در خارج از ایران
۵۹	۱۸-۲ نتیجه گیری

فصل سوم: روش تحقیق

۶۱	۱-۳ مقدمه
۶۱	۲-۳ روش تحقیق
۶۱	۳-۳ قلمرو زمانی و مکانی تحقیق
۶۱	۴-۳ فرضیه های تحقیق
۶۲	۵-۳ جامعه آماری و تعداد نمونه
۶۲	۶-۳ ویژگی های نمونه آماری
۶۴	۷-۳ روش نمونه گیری
۶۴	۸-۳ ابزار و روش گردآوری اطلاعات
۶۵	۹-۳ تعاریف متغیرها و روش محاسبه آنها
۶۵	۱-۹-۳ متغیرهای مستقل

عنوان	صفحه
۲-۹-۳ متغیر وابسته.....	۶۶
۱۰-۳ روش آماری تحقیق.....	۶۷
۱-۱۰-۳ آزمون تحلیل واریانس.....	۶۷
۱۱-۳ روش تجزیه و تحلیل داده ها.....	۶۸
۱-۱۰-۳ روش پیگیری توکی.....	۶۸

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

۱-۴ مقدمه.....	۷۱
۲-۴ روش تجزیه و تحلیل داده ها.....	۷۱
۱-۲-۴ آزمون نرمال بودن داده ها.....	۷۲
۳-۴ توزیع فراوانی مربوط به نمونه آماری.....	۷۳
۴-۴ آزمون فرضیات تحقیق.....	۷۷
۱-۴-۴ آزمون همسانی واریانس ها.....	۷۷
۵-۴ بررسی تأثیر عامل صنعت.....	۸۲
۱-۵-۴ مطالعه اثر مجزای عامل صنعت.....	۸۲
۲-۵-۴ بررسی اثر متقابل صنعت و ساختار مالکیت.....	۸۳

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۵-۱ مقدمه.....	۸۷
۲-۵ مروری بر یافته های تحقیقات پیشین.....	۸۷
۳-۵ نتیجه گیری.....	۸۸
۱-۳-۵ نتایج تحقیق.....	۸۸
۴-۵ محدودیت های تحقیق.....	۹۲
۵-۵ پیشنهاد به سرمایه گذاران.....	۹۳
۶-۵ پیشنهادات برای انجام تحقیقات آتی.....	۹۳

فهرست منابع و مآخذ

فهرست منابع فارسی.....	۹۴
------------------------	----

عنوان

صفحه

فهرست منابع انگلیسی ۹۶

فهرست جداول

- جدول (۱-۳) طبقه بندی نمونه های مورد بررسی بر حسب نوع صنعت ۶۳
- جدول (۱-۴) نتایج آزمون کلموگرف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیر وابسته در دو دوره ۷۲
- جدول (۲-۴) توزیع شرکتهای مورد بررسی بر حسب ساختار مالکیت متمرکز و پراکنده ۷۳
- جدول (۳-۴) توزیع داده های شرکتهای مورد بررسی بر حسب ساختار مالکیت متمرکز و پراکنده ۷۴
- جدول (۴-۴) توزیع شرکتهای مورد بررسی بر حسب ساختار مالکیت ۷۵
- جدول (۵-۴) توزیع داده های شرکتهای مورد بررسی بر حسب صنعت ۷۶
- جدول (۶-۴) توزیع داده های شرکتهای مورد بررسی بر حسب دوره بحران ۷۷
- جدول (۷-۴) میانگین تغییرات قیمت سهام در دوره بحران در ساختارهای مالکیت متمرکز و پراکنده ۷۷
- جدول (۸-۴) بررسی فرض برابری واریانس ها بین دو ساختار مالکیت متمرکز و پراکنده ۷۸
- جدول (۹-۴) مقایسه میانگین تغییرات قیمت بین ساختارهای مالکیت پراکنده و متمرکز ۷۸
- جدول (۱۰-۴) بررسی فرض برابری واریانس ها بین ساختارهای مختلف مالکیت ۷۹
- جدول (۱۱-۴) تحلیل واریانس و میانگین تغییرات قیمت بین ساختارهای مختلف مالکیت ۷۹
- جدول (۱۲-۴) مقایسه دو به دو میانگین تغییرات قیمت بین ساختارهای مختلف مالکیت ۸۰
- جدول (۱۳-۴) گروه بندی ساختارهای مالکیت بر اساس میانگین تغییرات قیمت ۸۱
- جدول (۱۴-۴) میانگین تغییرات قیمت در دوره بحران بین صنایع مختلف ۸۳
- جدول (۱۵-۴) بررسی تأثیر همزمان صنعت و ساختار مالکیت ۸۳

عنوان

فهرست اشکال و نمودارها

صفحه

شکل (۱-۳) مدل مفهومی تحقیق	۶۵
گراف (۱-۳) سیر شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران بین فروردین ۱۳۸۴ تا اسفند ۱۳۸۷	۶۶
نمودار (۱-۴) توزیع شرکتهای مورد بررسی بر حسب ساختار مالکیت متمرکز و پراکنده	۷۳
نمودار (۲-۴) توزیع داده های شرکتهای مورد بررسی بر حسب ساختار مالکیت متمرکز و پراکنده	۷۴
نمودار (۳-۴) توزیع شرکتهای مورد بررسی بر حسب ساختار مالکیت	۷۵
نمودار (۴-۴) میانگین تغییرات قیمت در دوره بحران در ساختارهای مختلف مالکیت	۸۲

فصل اول: کلیات تحقیق

- ۱-۱ مقدمه
- ۲-۱ بیان مسأله
- ۳-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق
- ۴-۱ اهداف تحقیق
- ۵-۱ سوالات تحقیق
- ۶-۱ فرضیه های تحقیق
- ۷-۱ روش تحقیق
- ۸-۱ روش گردآوری داده ها
- ۹-۱ جامعه آماری
- ۱۰-۱ قلمرو تحقیق
 - ۱-۱۰-۱ قلمرو زمانی تحقیق
 - ۲-۱۰-۱ قلمرو مکانی تحقیق
 - ۳-۱۰-۱ قلمرو موضوعی تحقیق
- ۱۱-۱ روش تجزیه و تحلیل داده ها
- ۱۲-۱ تعاریف عملیاتی متغیرها

۱-۱ مقدمه

برای سالیان متمادی در گذشته، اقتصاددانان فرض می کردند که تمامی گروه های مربوط به یک شرکت سهامی برای یک هدف مشترک فعالیت می کنند اما در ۳۰ سال گذشته موارد بسیاری از تضاد منافع بین گروه ها و چگونگی مواجهه شرکت ها با این گونه تضادها توسط اقتصاددانان مطرح شده است این موارد به طور کلی، تحت عنوان (تئوری نمایندگی) درحسابداری مدیریت بیان می شود. در روابط نمایندگی، هدف مالکان حداکثرسازی ثروت است و لذا به منظور دستیابی به این هدف بر کار نماینده نظارت می کنند و عملکرد او را مورد ارزیابی قرار می دهند (کرمانی، ۱۳۸۷، ص ۲)، عملکرد شرکت ها ممکن است تحت تأثیر وقایع خارج از اختیارات مدیریت، مانند بحرانهای اقتصادی قرار گیرد، در این صورت این سوال مطرح است که آیا متفاوت بودن ساختار مالکیت شرکت ها بر عملکرد آنها در دوره های بحران تأثیر دارد؟ یعنی اگر مالکان شرکت را گروه های مختلف مانند دولت، شرکت ها یا اشخاص حقیقی تشکیل دهند، عملکرد آنها در دوره های بحران چگونه خواهد بود؟ و وجود کدام یک از این ترکیب های متفاوت مالکیت، در کاهش اثرات بحران موثرتر است؟ با دستیابی به جواب این سوال ها می توان به منظور بهبود عملکرد شرکت ها در دوره بحران، اقدامات مناسب تری را به عمل آورد و تصمیم گیرندگان و سرمایه گذاران نیز به منظور دستیابی به عملکرد بهینه برای واحدهای اقتصادی به ترکیب مالکان شرکت ها توجه خواهند کرد. در این فصل کلیاتی در خصوص مسئله تحقیق، اهمیت و ضرورت تحقیق، سوالات و فرضیات تحقیق، روش گردآوری داده ها، روش تحقیق و در نهایت تعریف مفاهیم تحقیق پرداخته شده است.

۱-۲ بیان مسأله

حاکمیت شرکتی مجموعه قوانین و رویه های حاکم بر روابط مدیران، سهامداران و حسابرسان شرکت است که با اعمال یک سیستم نظارتی، از حقوق سهامداران حمایت می کند. این مبحث بر پایه تئوری نمایندگی و نیز توجه به مسئولیت های اجتماعی مدیران و سهامداران عمده استوار است بنابراین حاکمیت شرکتی با نشانه گرفتن اولین گروه ذینفعان در شرکت ها یعنی هیأت مدیره و ساختار مالکیت شرکت به دنبال آن است که هیأت مدیره و سهامداران در دستیابی به بازده سرمایه گذاریشان اطمینان کسب کنند. با توجه به اینکه سازمان های امروزی به منظور کاهش تعارض منافع بین سهامداران و مدیریت بر مجزا سازی مالکیت از مدیریت تأکید می کنند، لذا با افزایش تعداد سهامداران و بالاخص سهامداران عمده، تضاد و تعارض بین سهامداران و مدیران و نیز میان

سهامداران افزایش می یابد تا جایی که ممکن است بر امر نظارت و کنترل بر عملکرد مدیریت شرکت خدشه وارد شود. (احمدوند، ۱۳۸۵، ص ۲)

بررسی بازارهای بورس اوراق بهادار در کشورهای مختلف نشان می دهد که فعالیت این بازارها همیشه توأم با رونق نبوده بلکه در بعضی مواقع با چالشهایی روبرو بوده است، این چالشها سبب کاهش ارزش سهام در بورس و به دنبال آن از دست رفتن منابع مالی سرمایه گذاران شده است (دلایل این نوسانات در فصل دوم به تفصیل مورد بررسی قرار می گیرد). لذا با توجه به اینکه بورس اوراق بهادار تهران نیز با چالشهایی مشابه روبروست، این پرسش مطرح است که "آیا ساختارهای متفاوت مالکیت بر تغییرات قیمت سهام در دوره های بحران تأثیرگذار خواهد بود یا نه؟"

همچنین زمانی که سهامداران عمده دارای کنترل مطلق بر اداره امور شرکت باشند (که این امر نیز خود ناشی از تمرکز مالکیت است)، هزینه های نمایندگی و کنترلی کاهش می یابد. درعین حال توان کنترل و نظارت سهامداران جز به مراتب خیلی کمتر می شود تا آنجا که آنها تأثیری در تعیین منافع خود نخواهند داشت. لذا با توجه به غالب بودن ترکیب مالکیتی از نوع سهامداران عمده در ساختار شرکتی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، این پرسش مطرح است که "آیا افزایش تمرکز مالکیت در شرکتها، تأثیر مثبتی بر تغییرات قیمت سهام در دوره های بحران خواهد داشت یا برعکس؟"

۱-۳ اهمیت و ضرورت تحقیق:

مطالعات انجام شده در مورد بازارهای بورس اوراق بهادار در نقاط مختلف جهان نشان می دهد، بازارهای بورس نسبت به اتفاقات سیاسی و بحرانهای مالی یا اقتصادی به سرعت واکنش نشان می دهند، سقوط شاخص ها یکی از نمود های اصلی این واکنش است (در فصل دوم به بررسی این مطالعات می پردازیم). همزمان با بحران، ارزش سهام بیشتر شرکتها با کاهش روبرو می شود و سرمایه گذاران این سوال را دارند که کدام یک از ساختارهای مالکیت تأثیر پذیری کمتری از بحران دارد؟

علاوه بر این با اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی و روند واگذاری شرکتهای دولتی به بخش خصوصی، سوالاتی در مورد جایگزین های مناسب برای ساختار دولتی مطرح است.

در نتیجه با توجه به بحران مالی جهانی و اثرات عمیق آن بر بازار بورس اوراق بهادار ایران؛ اجرای فرآیند خصوصی سازی و از سوی دیگر کمبود تحقیقات لازم در این مورد، ضرورت اجرای تحقیق در این مورد آشکار است.

۱-۴ اهداف تحقیق

در سالهای اخیر به واسطه دلایل خاص (همچون موضوعات سیاسی و بحران مالی جهانی) هر از چند گاهی بورس اوراق بهادار وارد بحران جدیدی می شود و سرمایه گذاران این سوال را دارند که کدام یک از ساختارهای مالکیت، بهتر از منافع آنان در دوره های بحران حمایت می کند؟ در تحقیق حاضر سعی بر آن است که با بررسی رابطه بین ساختار مالکیت و تغییرات قیمت سهام در دوره بحران، با استفاده از مبانی نظری و تئوری های موجود و با کمک داده های آماری، نقش و اهمیت ساختار مالکیت در تغییرات قیمت سهام در دوره بحران مورد ارزیابی قرار گرفته و پیشنهادهایی در این رابطه ارائه گردد، علاوه بر این هدف کلی، تحقیق اهداف زیر را نیز دنبال می کند:

- ۱- بررسی رابطه بین نوع صنعت و تغییرات قیمت سهام در دوره بحران بازار سهام
- ۲- بررسی تأثیر متقابل صنعت و ساختار مالکیت بر تغییرات قیمت سهام در دوره بحران بازار سهام

۱-۵ سوالات تحقیق

- ۱- آیا ساختار مالکیت شرکتها تأثیری بر تغییرات قیمت سهام در دوره بحران داشته است؟
- ۲- آیا پراکندگی مالکیت شرکتها تأثیری بر تغییرات قیمت سهام در دوره بحران داشته است؟
- ۳- آیا تمرکز مالکیت شرکتها تأثیری بر تغییرات قیمت سهام در دوره بحران داشته است؟
- ۴- آیا مالکیت شرکتی تأثیری بر تغییرات قیمت سهام در دوره بحران داشته است؟
- ۵- آیا مالکیت دولتی تأثیری بر تغییرات قیمت سهام در دوره بحران داشته است؟
- ۶- آیا مالکیت شبه دولتی تأثیری بر تغییرات قیمت سهام در دوره بحران داشته است؟

۱-۶ فرضیه های تحقیق

فرضیه ها در این تحقیق با توجه به سوالات تحقیق به ترتیب زیر شکل گرفته اند:

- ۱- رابطه معناداری بین ساختار مالکیت و عملکرد قیمت سهام در طول دوره بحران وجود دارد.
 - ۲- رابطه معناداری بین پراکندگی مالکیت و عملکرد قیمت سهام در طول دوره بحران وجود دارد.
 - ۳- رابطه معناداری بین تمرکز مالکیت و عملکرد قیمت سهام در طول دوره بحران وجود دارد.
 - ۴- رابطه معناداری بین مالکیت شرکتی و عملکرد قیمت سهام در طول دوره بحران وجود دارد.
 - ۵- رابطه معناداری بین مالکیت دولتی و عملکرد قیمت سهام در طول دوره بحران وجود دارد.
 - ۶- رابطه معناداری بین مالکیت شبه دولتی و عملکرد قیمت سهام در طول دوره بحران وجود دارد.
- در واقع در این پژوهش ساختار مالکیت به دو طبقه مالکیت متمرکز و پراکنده تقسیم می شود که مالکیت متمرکز نیز خود به سه دسته سرمایه گذاران دولتی، شبه دولتی و شرکتی تقسیم می گردد.

۱-۷ روش تحقیق

تحقیق حاضر در صدد بررسی این سوال است که نقش ساختار مالکیت شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بر عملکرد قیمت سهام آن ها در دوره بحران چیست؟ بنابراین، این تحقیق از نوع تحقیقات توسعه ای است. طرح تحقیق آن از نوع نیمه تجربی و با استفاده از رویکرد پس رویدادی (از طریق اطلاعات گذشته) است.

۱-۸ روش گردآوری داده ها

داده ها و اطلاعات مورد نیاز برای تحقیق به روش کتابخانه ای و میدانی گرد آوری خواهد شد، در بخش کتابخانه ای مبانی نظری پژوهش از کتب و مجلات تخصصی فارسی و لاتین گردآوری می شود، سپس داده های تحقیق از طریق جمع آوری داده های شرکت های منتخب با مراجعه به صورت های مالی، یادداشت های توضیحی، گزارش های هفتگی و ماهنامه بورس اوراق بهادار و نرم افزارهای بورس انجام می شود.

۹-۱ جامعه آماری مورد مطالعه

جامعه آماری این تحقیق، شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷ است. از این جامعه، شرکت ها با توجه به شرایط زیر انتخاب می شوند (روش نمونه گیری به کار گرفته شده در این تحقیق، روش حذف سیستماتیک است).

- تا پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۳ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند؛
- شرکت مورد نظر طی دوره پژوهش فعالیت مستمر داشته و سهام آنها دارای وقفه معاملاتی بیش از سه ماه نبوده باشد.
- نوع مالکیت عمده این شرکت ها طی سالهای مورد بررسی ثابت بوده باشد.
- اطلاعات مالی مورد نیاز برای انجام این تحقیق را در دوره زمانی ۱۳۸۳ الی ۱۳۸۷ به طور کامل ارائه کرده باشند و جزء شرکتهای سرمایه گذاری نباشند.

۱۰-۱ قلمرو تحقیق

- ۱-۱۰-۱ قلمرو زمانی تحقیق: شامل یک دوره ۴ ساله از (۱۳۸۳/۱۲/۲۹ تا ۱۳۸۷/۱۲/۲۹) می باشد
- ۲-۱۰-۱ قلمرو مکانی تحقیق: شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.
- ۳-۱۰-۱ قلمرو موضوعی تحقیق: در این تحقیق موضوع "تأثیر ساختار مالکیت بر عملکرد قیمت سهام در دوره های بحران بازار سهام" مورد بررسی قرار گرفته است، که در واقع یک موضوع بین رشته ای، بین رشته های حسابداری، اقتصاد و مدیریت است.

۱۱-۱ روش تجزیه و تحلیل داده ها

تجزیه و تحلیل داده ها در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی صورت می گیرد. در سطح آمار توصیفی با استفاده از مشخصه های آماری نظیر فراوانی، میانگین، درصد و انحراف معیار به تجزیه و تحلیل داده ها خواهیم پرداخت و در سطح آمار استنباطی از آزمونهای مرتبط و از نرم افزار SPSS استفاده می شود.

۱-۱۲ تعاریف عملیاتی متغیرها

ساختار مالکیت: بافت و ترکیب سهامداران یک شرکت یا ترکیب و چگونگی نسبت های مالکانه سهام شرکتها، در این تحقیق منظور از ساختار مالکیت، گروههای متعددی شامل: مالکیت دولتی: در این تحقیق منظور شرکت هایی است که مالکیت آنها به صورت ترکیبی است (بیش از ۵۰٪ آن متعلق به دولت است) و فعالیت های تأمین بودجه، مدیریت و نحوه اداره آنها مستقیماً تحت نظارت وزارتخانه ها صورت می گیرد و طبق قانون فعالیت می کنند. مالکیت شبه دولتی: در این تحقیق منظور شرکت هایی است که مالکیت آنها به صورت ترکیبی است (بین ۲۰٪ تا ۵۰٪ مالکیت آن متعلق به دولت است) ولی نهایتاً در اختیار دولت هستند و طبق قانون تجارت فعالیت می کنند و خارج از شمول مقررات دولتی هستند. مالکیت شرکتی: در این تحقیق منظور شرکت هایی است که بیش از ۲۰٪ مالکیت آن متعلق به یک شخصیت حقوقی (غیر دولتی) باشد. تمرکز مالکیت: در این تحقیق منظور از تمرکز مالکیت، دارا بودن بیش از ۲۰٪ مالکیت یک شرکت توسط اشخاص حقوقی است. مالکیت پراکنده: در این تحقیق منظور شرکت هایی هستند که هیچ شخصیت حقوقی بیش از ۲۰٪ سهام را در اختیار ندارد. دوره بحران بازار سهام: در این تحقیق منظور از دوره بحران، سقوطهای کوتاه مدت در شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران (دوره های بین یک تا دو ماهه) که ۱۵٪ یا بیشتر هستند. عملکرد قیمت سهام: منظور از عملکرد قیمت سهام در این تحقیق، تغییرات ایجاد شده در قیمت سهام در طول دوره بحران، در بورس اوراق بهادار تهران است.